

Handreiking verpleeghuizen in coronatijd: van bezoek naar sociaal contact

Geplaatst op 13 januari 2021

De landelijke handreiking '[Bezoek en sociaal contact; corona in verpleeghuizen](#)' start bij de wensen van bewoners en naasten. Familie is meer dan bezoek. En de deuren gaan niet meer automatisch op slot als er corona in het huis is. De cliëntenraad heeft een belangrijke stem bij het beleid rondom bezoek en sociaal contact op iedere locatie.

Dit artikel verscheen in de wintereditie van [Zorg & Zeggenschap](#), het tijdschrift dat LOC ieder kwartaal uitbrengt.

In het voorjaar van 2020 ondervonden alle verpleeghuizen in Nederland de gevolgen van corona. Alle verpleeghuizen – doordat er geen bezoek meer mocht komen. Een aantal huizen doordat er helaas bewoners, vrijwilligers en medewerkers ziek werden of overleden. Er was veel angst en verdriet onder medewerkers, bewoners, naasten en vrijwilligers. Corona verspreidde zich snel. Het kabinet heeft er toen voor gekozen landelijke maatregelen te nemen, zoals het bezoekverbod.

Geleerde lessen

In de eerste helft van 2020 lag de nadruk vooral op veiligheid. Het beleid was gericht op het voorkomen dat bewoners besmet werden met het coronavirus. Dat leverde schrijnende situaties op bij bewoners en naasten. Zij konden elkaar maandenlang niet zien. Medewerkers deden hun uiterste best om binnen de beperkingen van een bezoekverbod aandacht aan de bewoners te besteden. We hebben als LOC gemerkt dat landelijke maatregelen geen rekening hielden met lokale verschillen. Het maakte immers een groot verschil of een huis in een regio lag met veel besmettingen of juist niet. Het ene gebouw is het andere niet. En de mensen zijn heel verschillend. Ook hebben we gezien dat een bezoekverbod geen recht doet aan de rollen die naasten in het leven van bewoners vervullen. Zij horen bij de bewoner en zijn geen bezoek. Zij zijn van essentiële betekenis in het leven van de bewoner. Daarnaast verrichten naasten ook vaak

zorgtaken.

“Het bezoekverbod leverde schrijnende situaties op bij bewoners en naasten”

Handreiking

In het voorjaar is een handreiking ontwikkeld hoe na de volledige sluiting van verpleeghuizen mensen langzaam weer naar binnen mochten. In het najaar is er een [nieuwe handreiking](#) gekomen. Deze handreiking is een hulpmiddel voor bestuurders/managers, cliëntenraden, personeelsvertegenwoordiging (ondernemingsraad, verpleegkundige adviesraad) en de behandelaar. Zodat zij met elkaar het gesprek kunnen voeren hoe te handelen in deze coronatijd. En daarover per locatie een plan kunnen maken. Waarbij het gesprek niet alleen over een bezoekregeling gaat, maar breder over leven en wonen in het verpleeghuis in coronatijd. Uitgangspunt is dat iedere locatie start met het inventariseren van de wensen van bewoners en naasten. Vervolgens een plan per locatie maakt. En ten slotte kijkt hoe de organisatie als geheel daarbij kan helpen. Dus écht een plan waar de wensen van bewoners en naasten de basis vormen.

Rol cliëntenraad

Bij het vaststellen van een plan over bezoek en sociaal contact in verpleeghuizen is de cliëntenraad een belangrijke partner. De cliëntenraad vertegenwoordigt de bewoners van het verpleeghuis en behartigt hun belangen. De cliëntenraad is betrokken bij alle belangrijke besluiten van het verpleeghuis. De betrokkenheid bij het plan ligt bij de lokale cliëntenraad, omdat het een besluit voor de locatie betreft. Als er een centrale cliëntenraad aanwezig is, kan deze de lokale cliëntenraden ondersteunen.

Vorbereiding cliëntenraad

De cliëntenraad maakt zelf de afweging hoe de raad aankijkt tegen bezoek en sociale contacten op de locatie. Deze afwegingen worden binnen de cliëntenraad besproken. Daarnaast kan de cliëntenraad een uitvraag doen bij bewoners en naasten hoe zij hier tegenaan kijken. De cliëntenraad kan een oproep doen via het verpleeghuis om meningen en ervaringen te delen. Vaak zijn naasten lid van de cliëntenraad. Zij kunnen ook andere naasten benaderen. Mede op basis hiervan kan de raad vervolgens een eigen afweging maken. En het gesprek voeren met de zorgorganisatie, personeelsvertegenwoordiging en de behandelaars.

Gesprek binnen de zorgorganisatie

De zorgorganisatie stelt het plan op, in samenspraak met de cliëntenraad, personeelsvertegenwoordiging en de behandelaar. De cliëntenraad kan één lid als vertegenwoordiger afvaardigen om deel te nemen aan dit gesprek. Deze persoon heeft intern beraad gevoerd met de andere leden van de raad en kan zo het perspectief van bewoners en naasten meenemen.

Instemmen met het plan

De cliëntenraad moet instemmen met het plan. De raad kijkt daarbij in het bijzonder naar de gevolgen voor bewoners en naasten. Het kan handig zijn daarover al af te stemmen met de personeelsvertegenwoordiging. Bij het lezen van het plan kan de cliëntenraad de volgende vragen stellen:

- Staan in het plan de belangrijke uitgangspunten en elementen voor bewoners en hun naasten benoemd?
- Is duidelijk welke afwegingen zijn gemaakt om tot een balans tussen veiligheid en kwaliteit van leven te komen?
- Is in het plan helder beschreven wat de regels voor bezoek en sociaal contact zijn, voor wie en wanneer de regels gelden en onder welke voorwaarden?
- Is er een handelwijze afgesproken wanneer medewerkers en naasten het niet met elkaar eens zijn over de juiste maatregelen?

Evalueren en bijstellen

Het contact met de achterban is erg belangrijk. De cliëntenraad kan continu vragen wat de ervaringen van mensen zijn rond bezoek en sociaal contact. En deze ervaringen delen met de zorgorganisatie. Op basis daarvan kan het plan later aangepast worden, als de omstandigheden daarom vragen of de locatie daar bewust voor kiest.

“Bij het plan over bezoek en sociaal contact heeft de lokale cliëntenraad een cruciale rol”

Rol LOC

LOC heeft een grote rol gehad bij de totstandkoming van beide handreikingen. En ook bereikt dat veel punten die we hebben ingebracht in de handreiking terecht zijn gekomen. Zoals:

- uitgaan van maatwerk in plaats van het sluiten van huizen;
- een plan per locatie in plaats van per concern;
- familie als naasten zien en niet meer alleen als bezoek;
- een essentiële rol en instemmingsrecht voor cliëntenraden in het plan per locatie;
- de mogelijkheid om desgewenst weer te kunnen/gaan wandelen.

De handreiking 'Bezoek en sociaal contact; corona in verpleeghuizen' is [hier](#) te downloaden.

Meer lezen

- [Betrekken cliëntenraad bij corona-vaccinatieprogramma](#)
- [Rol cliëntenraad bij corona-aanpak](#)

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Coronavirus](#), [Hulpmiddelen voor de cliëntenraad](#)